

LBRIS

We know
books

MATT HAIG scrie atât cărți de ficțiune, cât și cărți de nonficțiune. Printre acestea se numără romanele *Umanii*, *Cum să oprești timpul* și *Biblioteca de la miezul nopții*, bestseller *Sunday Times* și *New York Times*.

În 2024, se va lansa un film inspirat de romanul său, *Familia Radley*. A scris, de asemenea, o serie de cărți pentru copii, dintre care amintim *Un băiat numit Crăciun*, care a stat la baza unui film de succes, și, cel mai recent, cartea de nonficțiune pentru adulți, *Cartea alinării*.

@matthaig1 | @mattzhaig | matthaig.com

MATT HAIG

O VIAȚĂ IMPOSIBILĂ

Traducere din limba engleză de
IRINA PRICOP

NEMIRA

Stimată doamnă Winters,

Sper să nu vă deranjeze acest e-mail.

Poate vă mai amintiți de mine. Mi-ați fost profesoară de matematică la Hollybrook. Acum am 22 de ani și sunt în ultimul an la universitate. Studiez matematica, sper să vă bucure acest lucru!

M-am întâlnit cu domnul Gupta în oraș, în vacanța de Paști, și l-am întrebat de dumneavoastră, iar el mi-a relatat toate noutățile. Mi-a părut rău să aud că v-ați pierdut soțul. Domnul Gupta mi-a spus și că v-ați mutat în Spania. Una dintre bunicile mele s-a întors în Grenada, pe care nu o mai văzuse de când avea șapte ani, și și-a găsit fericirea acolo. Sper că sunteți mulțumită de mutarea în străinătate.

Și eu am trecut recent printr-un doliu. Mama a murit în urmă cu doi ani, iar eu am căzut într-o profundă depresie. Nu prea mă înțeleg cu tatăl meu și mi-a fost greu să mă concentrez asupra studiilor. Sora mea (poate vă amintiți de Esther) are nevoie de și mai mult sprijin acum. Mi-am dezamăgit iubita și ea m-a părăsit. Au mai fost și alte lucruri. Uneori îmi este foarte greu să continui. Pare că traseul vieții îmi este stabilit, la această vârstă fragedă, și că totul se știe deja. Câteodată, cu toată această presiune, nici nu pot să respir.

Sunt ca într-un șablon, unul numeric, o secvență Fibonacci – 0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21 etc. – și, ca în acea secvență, cu cât merg mai departe, lucrurile devin mai puțin surprinzătoare. Dar, în loc să-ți dai seama că următorul număr este găsit prin adăugarea celor două anterioare, realizezi că tot ce ai înainte a fost deja decis. Și, pe măsură ce îmbătrânesc, pe măsură ce trec de mai multe

numere, sablonul devine mai previzibil. Și nimic nu îl poate întrerupe. Credeam în Dumnezeu, dar acum nu mai cred în nimic. Eram îndrăgostit, dar am stricat și asta. Mă urăsc uneori. Stric totul. Mă simt vinovat tot timpul. Beau prea mult și acest lucru îmi afectează studiile, ceea ce iarăși mă face să mă simt vinovat, pentru că mama a vrut să-mi dau silința.

Mă uit la ceea ce se întâmplă în lume și văd că întreaga noastră specie se îndreaptă către distrugere. De parcă e programată; alt șablon. Iar eu pur și simplu m-am săturat să mai fiu om, să mai fiu acest lucru minuscul care nu poate face nimic în privința lumii. Totul pare imposibil.

Nu știi de ce vă spun toate acestea. Am vrut doar să vorbesc cu cineva. Și dumneavoastră ați fost întotdeauna bună cu mine. Sunt în întuneric și am nevoie de puțină lumină. Îmi pare rău. Sună melodramatic. Trebuie doar să fiu un exemplu pozitiv pentru sora mea.

Vă rog să nu vă simțiți obligată să îmi răspundeți. Dar orice îmi veți spune va fi foarte apreciat. Scuze pentru e-mailul lung!

Mulțumesc,
Maurice (Augustine)

Dragă Maurice,

Îți mulțumesc tare mult.

De obicei nu răspund la e-mailuri; nu că aș primi prea multe. Eu și internetul nu facem casă bună. Nu sunt pe rețelele de socializare, dar am WhatsApp, însă îl folosesc rar. La mesajul tău, însă, am simțit că trebuie să răspund, și încă așa cum se cuvine.

Îmi pare foarte rău că ai trecut prin toate acestea. Îmi amintesc de mama ta de la ședințele cu părinții. Îmi plăcea. Mi-o amintesc seriosă, dar cu un mic zâmbet care-i răsucea colțul gurii atunci când vorbea despre tine. Clar o înveseleai. Doar prin faptul că erai tu însuși. Și asta era cu adevărat o realizare, mai ales pentru un adolescent.

Am început să scriu răspunsul și m-am tot întins, până când am depășit granițele unui scurt e-mail.

Ca să fiu sinceră, intenționez de ceva timp să pun toate acestea pe hârtie, iar mesajul tău a sosit la țanc.

Ceea ce îți voi spune este o poveste care chiar și pentru mine este greu de crezut. Te rog să nu te simți obligat să mă crezi pe cuvânt. Dar să știi că nu am inventat nimic. Nu am crezut niciodată în magie și nici astăzi nu cred. Dar uneori ceea ce pare magic este pur și simplu o parte a vieții pe care nu o înțelegem încă.

Nu pot să promit că povestea mea te va ajuta să crezi în imposibil. Dar este o istorisire, la fel de adevărată ca oricare alta, despre o persoană care a simțit că existența ei nu mai are rost, iar apoi a găsit cel mai important țel pe care îl cunoscuse vreodată. Și cred că am datoria să o împărtășesc. Mai mult ca sigur, eu nu sunt un model de urmat, așa cum probabil va deveni clar pe parcurs. Sentimentele

de vină m-au copleșit și pe mine de-a lungul vieții. Și, într-un fel, aici vei regăsi povestea lor. Sper ca măcar o parte să îți fie de folos.

Îți atașez povestea.

*Toate cele bune,
Grace Winters*

POVESTEA CU SUSPINE

A fost odată o femeie bătrână care trăia cea mai plictisitoare viață din univers.

Își părasea foarte rar bungaloul, numai ca să meargă la medic, să dea o mână de ajutor la magazinul caritabil ori să facă o vizită la cimitir. Nu-și mai îngrijea grădina. Iarba crescuse peste măsură, iar straturile de flori erau pline de buruieni. Își comanda cum-părăturile săptămânale. Trăia în Midlands. Lincoln. Lincolnshire. Același târgușor cu case din cărămidă portocalie în care stătuse – în afara perioadei de la Universitatea Hull, cu secole în urmă – toată viața ei de adultă.

Știi locul.

Și nu era așa de rău, doar că străzile nu mai erau atât de primitoare ca înainte. Îi era greu să-și vadă jumătate din amintirile dragi acoperite cu placaj și postere rupte.

Stătea și se uita la emisiunile TV din timpul zilei, citea uneori câte-o carte și rezolva cuvinte încruciate și *Wordle*, pentru a-și menține creierul în priză. Privea păsările din grădină sau se uita la mica seră goală, în timp ce ceasul de pe șemineu continua să ticăie. Fusese cândva pasionată de grădinărit, dar nu mai era. Avea doar șaptezeci și doi de ani, dar, de când îi murise soțul, cu patru ani în urmă, iar pomeranianul ei – Bernard – la scurt timp după aceea, se simțea complet singură. De fapt, se simțea singură de mai bine de treizeci de ani. Încă din 2 aprilie 1992, mai exact. Data la care își pierduse sensul și scopul, pe care nu le mai regăsise niciodată cu adevărat. Însă singurătatea

îi devenise o realitate profundă și literală în ultima vreme, iar ea se simțea de parcă ar fi avut vreo sută treizeci și doi de ani. Aproape că nu mai cunoștea pe nimeni. Prietenii ei fie muriseră, fie se mutaseră, fie se retrăseseră. Avea doar două contacte pe WhatsApp – Angela, de la British Heart Foundation, și Sophie, cumnata ei, care se mutase la Perth, în Australia, cu treizeci și trei de ani în urmă.

Dar, dintre toate momentele triste din trecut, tot ziua aceea din aprilie o resimțea cel mai profund. Moartea fiului ei, Daniel, fusese extrem de grea și devastatoare, iar când o tragedie este atât de mare duce la alte tristeți și eșecuri, la fel cum din trunchiul unui copac pornesc ramurile. Dar viața mersese mai departe. Împreună cu soțul ei, Karl, se mutase, în cele din urmă, într-un bungalow și încercaseră să facă față cât mai bine, dar nu prea reușiseră, așa că stăteau în tăcere, uitându-se la televizor sau ascultând radioul. Soțul ei fusese întotdeauna foarte diferit de ea. Îi plăcuseră hard rockul și berea tradițională, dar fusese, în esență, un suflet liniștit. Nenorocirile însă cătrănesc tot ceea ce le urmează. Uneori își găseau mângâierea în depănarea amintirilor, dar când Karl a murit a devenit mai greu, fiindcă amintirile nu mai aveau încotro să se ducă. Așa că au rămas, pur și simplu, stătute, în mintea ei. De aceea, ori de câte ori se privea în oglindă, vedea doar o jumătate de viață. Un copac care se prăbușea încet, într-o pădure nevăzută.

Era, de asemenea, un pic strâmtorată cu banii.

Economiile ei de o viață nu mai existau, de când un escroc cu un accent scoțian reconfortant se dăduse drept consilier de securitate la NatWest și – cu ajutorul ei prostesc – furase cele 23.390,27 de lire pe care ea și Karl le puseseră deoparte împreună. A fost o lungă tărașenie, plină de personaje viclene și o bătrână naivă (păi!), dar, spre norocul tău, nu asta este, de fapt, povestea.

Ca să nu o mai lungim, femeia zăcea acolo, cu durerile ei de picioare, încercând să nu răspundă la niciun e-mail de la persoane

necunoscute și lăsându-și viața boțită să alunece, asemenea unei cutii goale de carton, pe apa sâmbetei. Îi trezea interesul doar vederea vreunei cinteze sau a unui graur la hrănitorul pentru păsări din grădina mică aflată în spatele casei, în timp ce continua să respire vechi amintiri și visuri apuse.

SCUZE

Îmi pare rău. A fost cam pompos și melancolic să vorbesc despre mine la persoana a treia. Acum doar *construiesc decorul*. Va fi ceva amuzant, în ciuda acestei introduceri. Și, la fel ca multe dintre lucrurile amuzante din viață, va începe cu o intervenție chirurgicală minim invazivă, de ablație a venelor, pe bază de radiofrecvență.

INCAPACITATEA DE A SIMȚI PLĂCERE

Eram întoarsă pe dos când am decis să mă duc în Ibiza.

Patul de operație pe care stăteam întinsă era atât de înclinat pe spate, încât credeam că o să alunec. Pe perete era o oglindă. M-am uitat la părul meu ciufulit și cărunț și la fața obosită și cu greu m-am recunoscut. Arătam ca o umbră. Evitam pe cât posibil oglinzile.

Încercam să inverseze fluxul sanguin din picioarele mele, înțelegi? Eram mai plină de vene albastre decât o bucată de gorgonzola și trebuia să rezolv situația. Nu din cauza felului în care arătau, ci pentru că îmi provocau mâncărimi și dureri în zona gambelor. Mătușa mea murise din cauza unui cheag de sânge care a început să circule până ajunsese la înaltul rang de embolie pulmonară fatală, așa că am vrut să-mi repar venele varicoase înainte ca un cheag produs de propriul meu corp să manifeste ambiții similare. Îmi pare rău dacă sunt prea multe informații. Doar că vreau să fiu cât se poate de sinceră cu tine, așa că încep cum intenționez să continui.

Sincer.

Deci, în timp ce ascultam radioul, doctorița care m-a operat mi-a injectat de mai multe ori anestezic local pe lungimea piciorului stâng – injecția finală a numit-o, cu tandrețe, dar foarte exact, „înțepătura de albină“. Apoi am ajuns la partea cea mai importantă, unde, mi-a spus ea, un cateter avea să fie introdus în gambă pentru ca vena safenă mare să fie spulberată din interior cu 120° C, „temperatura la care se sotează ceapa“.

— Ar trebui să simțiți ceva...

LIBRIS

We know
books

Și am simțit. Nu a fost plăcut, dar a fost ceva. Adevărul este că nu mai simțisem mare lucru de mulți ani. Doar o vagă tristețe persistentă. Anhedonie. Cunoști acest cuvânt? Incapacitatea de a simți plăcere. O lipsă de simțire. Ei, așa fusesem eu în ultima vreme. Cunoscusem și depresia, dar nu era cazul aici. Nu avea intensitatea depresiei. Doar că îmi lipsea ceva. Existam. Mâncarea era acolo doar ca să mă umplu. Muzica nu mai era decât un zgomot ritmat. Pur și simplu, știi, eram *acolo*.

Ar trebui să simțiți ceva.

Adică aceasta este forma elementară și esențială de existență, nu? Să simți. Și să trăiești fără să simți, asta ce mai era? *Ce era?* Doar stăteam acolo. Ca o masă într-un restaurant închis, așteptând în van să se așeze cineva.

— Gândiți-vă la ceva frumos...

Și, măcar o dată, nu a fost foarte greu să mă gândesc la ceva. Iar principalul lucru pe care m-am concentrat a fost scrisoarea pe care o promisem cu mai puțin de două ore înainte de la biroul unui avocat.

ANANAȘI

Scrisoarea era neobișnuită.

Mă informa că îmi fusese lăsată o proprietate în Ibiza, Spania, aparținând cuiva pe nume Christina van der Berg. Această Christina van der Berg murise și îmi lăsase bunurile ei lumești. Sau unele dintre ele, cel puțin. O altă înșelătorie, m-am gândit. Vezi tu, când oamenii te fură, e greu să nu vezi lumea ca pe un bârlog al hoților. Oricum, și dacă nu aș fi fost escrocată, era ridicol să-mi imaginez că o persoană pe care nu o cunoscusem vreodată îmi lăsase moștenire o casă la Marea Mediterană.

Mi-a luat ceva timp să înțeleg că nu fusese chiar așa. Sau, altfel spus, mi-a luat ceva timp să realizez că ea, Christina van der Berg, nu era o străină. Nu tocmai. Problema era că nu legam numele de nimic. Elementul olandez – van der Berg – adăuga un soi de grandoare care părea fictivă și nefamiliară și care m-a indus în eroare. Însă, din fericire, scrisoarea de la cabinetul de avocatură Nelson și Kemp mi-a oferit câteva informații suplimentare, menționând, în treacăt, numele de fată al acestei Christina: Papadakis.

Ei, și-atunci mi-a picat fisa.

Christina Papadakis fusese, pentru o perioadă foarte scurtă de timp, profesoară de muzică. Lucrasem împreună, la aceeași școală, chiar înainte de a fi din nou împreună cu Karl. (Fusesem împreună în studenție, dar el era cam prea grăbit, așa că îi cerusem să luăm o pauză.)

Trebuie să recunosc că nu o știam prea bine, chiar deloc. Îmi aminteam de ea ca de o femeie tânără, foarte frumoasă și timidă, cu un aer de strălucire, calitate mult mai rară în 1979 decât acum.

Avea un breton bogat, iar părul era lung și negru și purta mărgele. Mi-aducea aminte de Nana Mouskouri, cântăreața, dar fără ochelari. Tatăl ei emigrase din Grecia de tânăr, imediat după război. Se pare că ea nici nu fusese vreodată în Grecia, dar pentru creierul meu provincial și îngust părea simbolul rafinementului mediteranean. Și îi lipsea mâncarea cu care fusese crescută în mijlocul comunității grecești din Londra – din gura ei am auzit prima dată în viață cuvântul „halloumi“. Mânca întotdeauna multe fructe. De exemplu, la prânz, scotea niște felii de ananas, elegant tăiate – nu bucăți oarecare –, din cutia ei de gustări și asta mă impresiona de fiecare dată. Odată am trecut pe lângă ușa ei în timp ce cânta *Rainy Days and Mondays* și clasa era cu gura căscată de uimire. Vocea ei o egala pe cea a lui Karen Carpenter (o altă cântăreață din epoca triasică). Genul care părea să oprească în loc aerul și însuși timpul.

În orice caz, într-o seară din apropierea Crăciunului rămăsesem până mai târziu la școală ca să pun betea pe un tabel de trigonometrie și, căutând niște pioaneze, am găsit-o la biroul ei. Stătea acolo și își rodea unghiile.

— Oh, nu face asta, i-am spus eu cam intruziv, de parcă ar fi fost o elevă, nu o colegă, o să le strici!

Îmi plăceau unghiile ei. Erau într-o nuanță caldă de teracotă. Dar m-am simțit imediat fiindcă o luasem așa, mai ales după ce i-am văzut privirea lungă de un kilometru. Din punct de vedere social, fusem lipsită de tact. Așa eram mereu.

— Oh! Îmi pare rău, am spus.

— Să nu-ți pară, te rog, a spus ea ridicând brusc privirea către mine și aruncându-mi cel mai încordat zâmbet posibil.

— Te simți bine?

Și-atunci și-a revărsat sufletul. Nu fusese la școală de o săptămână, lucru pe care eu abia dacă îl observasem. Avea o criză. Ura Crăciunul. Logodnicul ei, acum dispărut în neant, o ceruse în căsătorie în ziua de Ajun, cu un an înainte. Fiind nouă, sosită

relativ de curând în zonă, nu avea rude. Așa că i-am spus că poate petrece Crăciunul cu mine.

Și așa s-a și întâmplat. A venit și ne-am uitat la discursul reginei și *Goldfinger*. Am văzut Blondie la *Top of the Pops*, cântând *Sunday Girl*, și Christina mi-a spus că ar vrea să cânte în public. Am băut câteva sticle bune de Blue Nun¹, care nu a fost niciodată cel mai bun stabilizator al stărilor de spirit, și m-am scuzat că n-am ananas. Am stat de vorbă până noaptea târziu.

Se simțea complet incapabilă să facă față lucrurilor. Un sentiment despre care acum știu mai multe decât atunci. Se chinuia cu învățământul, întrebându-se dacă nu alesese o carieră greșită. I-am spus că toată lumea de la Hollybrook simte la fel. La un moment dat a pomenit de Ibiza. Eram la începutul unui nou deceniu, pachetele de vacanță în Spania erau la modă, iar ea auzise de un nou hotel de acolo care căuta cântăreți și muzicieni.

M-a făcut curioasă. O găseam misterioasă și probabil i-am pus prea multe întrebări. Este ceva specific profesorilor de matematică. Valoarea variabilei necunoscute trebuie întotdeauna găsită.

— Simt în mine o viață care trebuie trăită și pe care eu nu o trăiesc.

Probabil că nu a folosit exact aceste cuvinte. Dar, în mare, cam asta era. Și a mai spus:

— Știu că nu are niciun sens. Eu sunt grecoaică, nu hispanică. Există destule insule grecești. Ar trebui să merg pe una dintre ele. Pentru că le vorbesc limba. Mă rog, așa și-așa. Dar nu știu niciun pic de spaniolă și chiar cred că e bine să cunoști limba dacă locuiești undeva.

— Ai putea învăța spaniola. Ar trebui s-o faci, dacă vrei. Chiar ar trebui.

— Nu are niciun sens.

Și apoi am adăugat ceva deloc în stilul meu. Am zis:

¹ Marcă germană de vin (n. tr.).

— Nu totul trebuie să aibă un sens.

I se înflăcăra privirea la gândul de a găsi acolo un loc de muncă, așa că am încurajat-o să se ducă, dacă vrea, și să nu-și facă griji pentru ceea ce ar putea crede oamenii. Sunt destul de sigură că asta i-am spus, fiindcă îmi amintesc că i-am dat un lăntșor pe care îl aveam din copilărie – iar pe pandantiv era Sfântul Cristofor, patronul călătorilor. Eram o catolică nepracticantă și îl asociasem prea mult cu educația mea, dar nu reușisem niciodată să mă desotorosesc de el. Mi s-a părut potrivit să i-l dăruiesc Christinei.

— O să te protejeze, i-am spus.

— Mulțumesc, Grace. Îți mulțumesc pentru că m-ai ajutat. Cu decizia asta.

La un moment dat, a cântat *Blackbird*. Întâi solo. Deloc festiv, dar foarte frumos. Vocea ei avea ceva dulce-amărui care m-a făcut să plâng. A încercat să mă învețe și pe mine.

— Trebuie doar să devii cântecul însuși. Să fii înăuntrul lui. Să uiți că existi. E cea mai ușoară melodie de la Beatles, m-a asigurat ea. Bine, după *Yesterday*. Și după *Yellow Submarine*.

S-a dovedit însă că nu era deloc o melodie ușor de cântat. Dar băusem destul de mult vin cât să nu ne pese.

Mi-a explicat dragostea ei pentru muzică.

— Face ca lumea să fie mai mare, a spus ea, cu ochii strălucind de simțire infuzată de alcool. Uneori mă simt ca prinsă într-o cutie și când cânt la pian sau din gură e ca și cum aș ieși din cutie pentru o vreme. Pentru mine, muzica e ca un prieten care apare exact când ai nevoie de el. Cam ca tine, Grace.

În sfârșit, am făcut o plimbare. Una dintre acele plimbări reci de Crăciun, în timpul cărora zâmbești fiecărui străin pe lângă care treci. Mă rog, cu siguranță, așa se făcea pe atunci. Și atâta tot. Nimic mai mult, chiar nimic. S-a întors la școală pentru câteva luni, apoi a plecat. Nu m-a mai vizitat niciodată. Stăteam de vorbă în cancelarie, deși părea puțin stânjenită în fața mea. Nu am înțeles de ce. De ce unei persoane drăguțe, talentate, care dorea să cânte în

fața unui public, îi era rușine că avusese nevoie de compania cuiva de Crăciun. Și într-o zi – probabil ultima dată când am văzut-o – a venit la mine în parcare și mi-a spus încet, cu lacrimi în ochi:

— Îți mulțumesc. Știi tu, pentru Crăciun...

Doar atât. Nu pot să subliniez suficient cât de puțină importanță dădusem aceluia lucru. Nu făcusem decât atât. Cu zeci de ani în urmă, îi oferisem unei persoane un loc unde să petreacă ziua de Crăciun.

Și-apoi, zeci de ani mai târziu, din senin, am primit această scrisoare. Care îmi spunea că ea, Christina, murise și că îmi lăsase casa ei din Spania pentru „un act de bunătate făcut cu mult timp în urmă”. De asemenea, menționa clar că pot vinde sau închiria această casă, dacă mutarea acolo e prea „incomodă”.

A fost cel puțin o surpriză, să zic așa. Ba chiar una care m-a făcut să simt că am pierdut mai mult decât câștigasem. O prietenă pe care nu am avut-o niciodată cu adevărat, dintr-o perioadă care mi se părea acum un vis îndepărtat. Nici nu-mi trecea prin gând să mă mut acolo. Pe măsură ce îmbătrânești, tiparele devin din ce în ce mai greu de spart. Și nu vrei ca ele să se destrame. Tiparul meu fusese făcut praf de mai multe ori în trecut. Când m-am pensionat. Când soțul meu s-a prăbușit în seră. Chiar și pierderea câinelui nostru, Bernard, mă dezechilibrase. Și, bineînțeles, când fiul meu, Daniel, fusese lovit de un camion al Poștei în timp ce mergea pe bicicletă.

Iar acum, când tânjeam după tiparul care fusese odinioară căsnicia și pe care atunci îl considerasem prea dificil, îmi formașem un nou tipar. Hrănesc păsările în fiecare dimineață. Livrez mâncare luna. Fac voluntariat vineri dimineața la magazinul de caritate al British Heart Foundation. Mă duc la cimitir duminica. Și trăiesc eternele sentimente de vinovăție, de durere, de gol. Apăreau doar fluctuații nesemnificative. M-am instalat în tiparul numit „înaintarea în vârstă” fără să mă gândesc prea mult.

Dar totul era pe cale să se schimbe.

O SITUAȚIE ÎN DESFĂȘURARE

— Îmi pare rău dacă întrebarea e prea directă, i-am spus avocatei. Dar cum a murit?

— Credeam că știți, a răspuns ea.

Doamna Una Kemp. O voce care parcă tocmai ieșise din frigider și avea nevoie de timp să se înmoaie.

— Nu, am spus eu. Scrie acolo că a murit, dar nu și cum anume. Așa că aș dori să știu cum a murit, dacă este posibil.

— A murit pe mare...

Mi-am dat seama că nu e un răspuns direct.

— Scuze. *Cum* a murit?

Un oftat prelung.

— Oh! Aceasta este o situație în desfășurare.

O situație în desfășurare.

— Scuze. În ce sens?

— În sensul că autoritățile spaniole încă cercetează circumstanțele precise în care a murit. Sunt foarte meticuloși. Singurul lucru pe care îl știm cu siguranță, singurul lucru care ni s-a spus este că a murit pe mare.

Abia la vreo cinci minute bune după încheierea conversației mi-a trecut prin cap că această ambiguitate pare destul de ciudată. De ce erau faptele atât de misterioase? Potrivit avocatei, testamentul ei fusese recent modificat pentru a mă include pe mine ca beneficiar. Acest lucru, combinat cu bizareria generală a faptului că îmi lăsase totul mine, mi-a umplut mintea de întrebări. Și întotdeauna am fost genul de om care nu a putut să vadă o întrebare fără ca apoi să caute un răspuns. Oriunde m-ar fi dus asta.

,14159

— Nu există două picioare la fel... mi-a spus chirurgul. Chiar și la aceeași persoană. Chiar dacă arată identic. Venele au întotdeauna un tipar diferit. Ca amprentele digitale.

Și ceva din ce-mi spunea m-a dus cu gândul la matematică. Toate acele exemple de impredictibilitate care se regăseau în interiorul monotoniei. Felul în care, dacă înmulțești un diametru cu π , vei găsi întotdeauna circumferința unui cerc și totuși numerele care formează pozițiile zecimale ale lui π nu urmează niciun fel de tipar.

3,14159 și așa mai departe, pentru totdeauna, într-un total, absolut și uluitor aleatoriu.

Există întotdeauna un element de impredictibilitate, chiar și în cele mai previzibile lucruri. Și, dacă ai trăi ca și cum acesta nu ar fi acolo, atunci viața ți-ar trage covorul de sub picioare, așa că mai bine îmbrățișezi acest ,14159.

Mă holbam la peretele gol și la ceasul așezat cu susul în jos. Nu știam aproape nimic despre Ibiza. Cu excepția faptului că era exact genul de loc pe care nu credeam că îl voi vizita vreodată. Sau că voi vrea să-l vizitez.

La radio se auzea Blondie. Nu *Sunday Girl*, ci *Heart of Glass*. Impredictibilitatea dinăuntru unui tipar. Ca viața.

— Nu călătoriți nicăieri cu avionul în perioada următoare, nu? a întrebat doctorița câteva minute mai târziu. Pentru că e cam periculos, cu picioarele dumneavoastră.

— Sugeți să plec fără ele?

Nu mi-a apreciat gluma.

Nu, am spus eu, uitându-mă la asistenta care îmi puneă încet un ciorap compresiv de-a lungul piciorului. Nu. Nu călătoresc nicăieri cu avionul în perioada următoare.

Trecuse mult timp de când nu mai spusese cu bună știință o minciună.

Și m-am simțit atât de obraznică pe cât se poate simți o profesoară de matematică pensionată și văduvă. Pentru că în acea secundă, încă aflată cu capul în jos și picioarele-n sus, pe patul acela de operație, știam că am un plan.

Unul simplu, dar fără angajamente. Să plec la Ibiza cu un bilet dus-întors, dar fără o dată precisă a zborului de întoarcere, să arunc o privire la casa care, pentru un motiv caraghios, îmi fusese lăsată și să stau acolo până când o voi detesta atât de mult, încât chiar și un bungalow gol, cu o mie de amintiri, din Lincoln ar fi fost o opțiune mai bună.

Dar, înainte de a putea începe, aveam ceva de făcut. Trebuia să merg în singurul loc pe care consideram că e cu adevărat important să îl vizitez. Cimitirul.

CONVERSAȚII CU MORȚII

În drum spre cimitir, am trecut pe lângă fostul meu șef – și vechiul tău director, domnul Gupta –, care tocmai ieșea dintr-o cafenea. După un schimb de amabilități, m-a întrebat cum mă simt; eram tristă, așa că, în loc să-i spun asta, i-am spus un alt adevăr.

— Ibiza? a întrebat el.

Sprâncenele ridicate, un zâmbet înăbușit.

— Nu mi s-a părut niciodată că ar fi genul tău.

— Nu, am răspuns. Nici nu e.

Și, la scurt timp, mi-am continuat drumul.

Mai încolo, după ce am schimbat florile de pe mormântul lui Daniel, m-am așezat pe o bancă sub o tisă. Am rămas cu privirea ațintită la cenușiul simplu al pietrei funerare, la designul auster și la literele gravate, la cuvintele pe care umbra le făcea vizibile.

DANIEL WINTERS

Un băiat iubit.

15 martie 1981 – 2 aprilie 1992

Am stat acolo vreo oră în ziua aceea.

Am stat, ca întotdeauna, în tăcere. Niciodată n-am știut ce să-i spun. Lui și imaginarei sale prezențe. Nu că n-aș fi vrut să vorbesc cu morții în public. Cu Karl vorbeam tot timpul. Dar cu Daniel era greu, din multe motive. Trecuseră mai mult de trei decenii de durere – eram deja în alt secol, în alt mileniu –, dar cuvintele încă

nu ieșeau din mine. Nu aveam nimic altceva de spus decât că îmi părea rău. Ca întotdeauna, m-am calmat numărând pietrele funereare și făcând operații matematice cu ele.

Nu vreau să încarc prea mult această poveste vorbind despre lucruri triste, dar vreau să-ți spun că a fost un băiat foarte special. Vreau să-ți-l descriu. A fost întotdeauna înalt pentru vârsta lui și suplu și citea cărți, în timp ce mergea. Era isteț și amuzant și chiar și când era într-o dispoziție proastă avea un mic zâmbet pe buze, de parcă ar fi descoperit că lumea întreagă e o comedie. Îi plăceau romanele *Choose Your Own Adventure* și muzica pop și să se uite la televizor la lucruri care nu erau pentru vârsta lui (*Hill Street Blues*¹, pe care, spre dezaprobarea mea, îl urmărea la nouă ani cu tatăl său, când a fost redifuzat). Își făcea sendvișuri triple cu unt de arahide și Marmite. Își crea propriile benzi desenate despre un câine care călătorea în timp. Nu-i prea plăcea școala – adică școala cea nouă, pentru că nu-i plăcea sportul și nu voia să se prefacă. Era o persoană foarte onestă, de altfel. Nu i-a trecut niciodată prin minte să mintă. Așa cred. Dar era și visător. Dacă nu ar fi ieșit cu bicicleta în acea zi ploioasă, ar fi ajuns să facă ceva creativ. Ilustrator, poate. Îi plăcea arta și era bun. Când avea unsprezece ani a făcut un desen frumos cu o mierlă albastră și mi l-a dat de Ziua Mamei, pentru că știa că-mi plac păsările.

A murit înainte de a deveni adolescent, cu atât mai puțin adult, așa că îmi este greu să spun ce fel de om ar fi fost. Există două feluri de fantome care te chinuie atunci când moare un tânăr. Fantoma celui care era și fantomele celor care ar fi putut deveni. Moartea lui a lăsat în mine un gol care nu a mai putut fi umplut niciodată. Ani de zile, supraviețuirea zilnică a fost un sport olimpic. Mă încerca un sentiment continuu de groază în fața faptului că viața îndrăznește să existe fără el. Era greu să nu mă cuprindă

¹ Serial polițist american din anii '80 (n. tr.).

furia. De cele mai multe ori, împotriva mea însămi. *N-ar fi trebuit să-l las să iasă cu bicicleta pe ploaie.*

Știu că și tu ai cunoscut durerea, Maurice, și îmi pare foarte rău să aud veștile despre mama ta. În primii doi ani de după moartea lui Daniel îmi ieșisem din minți. *Ieșit din minți.* E o expresie interesantă, nu-i așa? Eram, dar nu eram acolo. Mă priveam la persoana a treia. Un personaj dintr-o viață care semăna cu a mea, dar nu eram eu. Mi-era atât de dor de el, dar simțeam că îmi e dor și de mine. Așa e doliul. Cumva, te scufundă și pe tine în moarte. Vreau să spun că încă funcționezi biologic, evident. Ești acolo, respiri, vezi și vorbești, dar nu mai ești cu adevărat viu.

Până la urmă, am șoptit:

— Te iubesc. O să plec pentru o vreme. O să mă gândesc la tine în fiecare zi. Rămâi cu bine.

Apoi am inspirat profund și tremurând, așa cum făceam întotdeauna când eram lângă el, mi-am înghițit lacrimile înainte să izbucnească, apoi am mers câțiva pași, până la mormântul lui Karl. Întotdeauna am simțit că e ca o plimbare în timp. Știi ce vreau să spun, despre cimitire? Fiecare rând e o altă epocă, mai departe și mai departe. Piatra funerară a lui Karl era din marmură, dar neagră. Își exprimase răspicat preferința pentru o piatră din marmură neagră.

— E un pic mai rock and roll, spunea el.

El era rock and roll ca un sendviș cu brânză, dar îi plăcea muzica rock și trupa lui preferată era Black Sabbath, așa că probabil aceasta era explicația.

KARL WINTERS

20 ianuarie 1952 – 5 octombrie 2020

Tată și un soț devotat.

Cuvântul tată era încărcat de durere, știu, dar devotamentul era real. Când ne-am mutat în bungalou, a insistat să luăm cu noi